

Церква Літаючого Макаронного монстра — пародія на християнство.

18 жовтня в Києві була офіційно зареєстрована нова релігія для українців, а саме Церква Макаронного монстра. Її послідовники називають себе ще пастафаріанцями.

В Києві ледь більше 60 пастафаріан, при цьому більшість з них — розумні, освічені люди, які вміють посміятися над собою, — розповів «Комсомолке» патріарх Церкви Андрій Кальмуцький. — Цікавим є те, що більшість їх — колишні атеїсти. В столиці пастафаріани вже встигли провести пару акцій. Так, 12 жовтня хлопці і дівчата в піратських костюмах і з дуршлагами на голові пройшлися центром столиці, раздаючи проходом календарики із зображенням Макаронного монстра і надписом «Возлюби ближнего и макароны». В Росії «Русская Пастафарианская Церковь (РПЦ)» зареєстрована вже офіційно. Документ про заснування релігійної групи був одержаний пастафаріанцями в адміністрації Московського району Хорошево-Мньовники 12 липня 2013 року. «Русская Пастафарианская Церковь» повідомила орган місцевого самоуправління Москви про створення релігійної групи РПЦ.

Пастафаріанство (англ. Pastafarianism) або Церква Літаючого Макаронного Монстра (англ. Church of the Flying Spaghetti Monster) — пародійна релігія, заснована Боббі Хендерсоном в 2005 году в знак протеста против рішення департаменту освіти штату Канзасом, який вимагає ввести до шкільних навчальних програм курс-концепцію «Розумного замислу» як альтернативу еволюційному вченню. У відкритому листі на своєму веб-сайті Хендерсон проголошує віру в надприродного Творця, подібного на макарони і тюфтелі — Літаючого Макаронного Монстра (ЛММ). Він закликає до вивчення пастафаріанства в школах поруч з іншими релігіями, тим самим використовуючи аргумент *reductio ad absurdum* (доведення до абсурду). Незважаючи на пародійність, ця релігія має офіційний статус й існує на тих же правах, що й решта релігій.

Назва цієї релігії ґрунтується на грі слів й асоціюється із растафаріанством та італійським словом «паста» (pasta), що означає *макаронні вироби*, а її послідовники називають себе пастафаріанцями (або пастафаріанами).

Як віруючі люди мають реагувати на цю нову релігію? Сприймати її просто як звичайну пародію. Як тільки ми почнемо виявляти своє незадоволення нею, ця релігія набуде більше своїх прихильників. Так, на YouTube вийшов ролик, який показував ходу «Русской Пастафарианской Церкви» (т. зв. «Пастний хід»). Люди під час цієї ходи ділилися так званим досвідом набуття віри, надто копіюючи при цьому досвід християн. Цей ролик не одержав би таку популярність, якби в цю ходу не втрутились православні активісти руху «Божья воля» начолі з Дмитром Цоріоновим (Ентео), які за допомогою поліції розігнали цю ходу. Зрозуміло, що віруючі в Макаронного монстра були виставлені як потерпілі, а православні активісти як люди, які не розуміють гумора.

Мета всього цього руху показати занепад, пустоту релігії, засвідчити, що в церкву ходять люди без почуття гумора, а належно освічених людей серед віруючих взагалі немає. Віруючі вірять у різноманітні дурниці, а в релігійних організаціях є лише фанатики. *(Вадим Ефименко. По матеріалам: Корреспондент.net, Комсомольская правда в Украине, Википедия).*

***

Церкву Швеції очолила жінка.

Вперше в історії Шведської церкви її главою обрана жінка - єпископ міста Лунд Антьє Якелен. Про це повідомляє УНІАН-релігії з посиланням на Agence France-Presse. Якелен зайняла цей пост, отримавши майже 56% голосів на виборах, в яких взяли участь 324 члени Церковної колегії. Звертаючись до аудиторії після підрахунку голосів, нова глава Церкви подякувала присутнім за надану довіру. При цьому вона зазначила, що не дуже здивована своїм обранням, адже жінки служать священиками у Швеції вже понад 50 років. Офіційна резиденція і місце роботи Якелен розташовані в місті Упсала. На переїзд і підготовку до вступу на посаду їй відвели вісім місяців, впродовж яких вона пообіцяла «працювати як раніше» у кафедральному соборі Лунда. У Швеції Якель відома як людина, що не соромиться вступати в публічні дебати з широкого спектру питань, включаючи і суто світські. Її сприймають як відкриту і сучасну людину. Глава Шведської церкви народилася в Німеччині в 1955 році. У віці 22 років вона переїхала до Швеції, де почала вивчати теологію. Її висвятили на священика у 1980 році. Антьє Якель заміжня. У неї двоє дітей.

***

«Політичне православ'я» засудило європейську риторику УПЦ МП і Президента, а так звана Українська Правовірна Греко-Католицька Церква піддала анафемі церковних лідерів України.

Політико-православні, об'єднані в низку невеличких організацій, що вже декілька років перебувають в непримиренній опозиції до керівництва УПЦ МП і України як незалежної держави взагалі, направили листа Патріарху Кирилу, в якому просять главу РПЦ викрикнути авторів «Звернення Церков і релігійних організацій до українського народу» "одуматися" і відкликати свої підписи. В ці ж дні лідери УПГКЦ (група, яка відокремилася від УГКЦ і оголосила про створення свого Візантійського Вселенського (Католицького) Патріархата) піддали анафемі лідерів християнських Церков, які підписали назване звернення або брали участь в Брюсселі у зустрічі з євродепутатами з питання про вступ України до ЄС. Автори попередження вважають, що підписання Віктором Януковичем угоди про асоціацію з ЄС буде "кримінально покаранувальним злочином", "віровідступництвом", "зрадою", "глуmlinням над Православ'ям і заповідями православних святих". При цьому вони нагадують Президенту, що він "називаючи себе православним, одержуючи благословення у Патріарха Московського і Всяя Русі, у всіх Лаврах, на Святій Горі Афон, цілуючи Хрест і Євангелія" обіцяв захист Православної Церкви, а тепер "забул напучення свого духовного отця – старця Зосими, який закликав до єдності Святої Русі". Попереджуючи Віктора Януковича про "участь іуд", автори звернення пишуть: "Ви біля червоної межі. Якщо Ви не відмовитесь від політики євроінтеграції і буде підписано Угоду про асоціацію з ЄС, ми будемо вважати це як Вашу особисту зраду і на президентських виборах України 2015 року будемо агітувати проти Вас".

Окрім організацій "політичного православ'я", проти євроінтеграції, як вище вже зазначалося, виступила інша церковна група - Українська Правовірна Греко-Католицька Церква. Лідери цього релігійного утворення Ілля і Маркіян піддали анафемі всіх підписантів «Звернення Церков і релігійних організацій до українського народу», вважаючи, що вони "свідомо ототожнюють історичні європейські цінності, які були сформовані на християнських принципах, з новою, антихристиянською системою Євросоюзу".

За "зрадницьке «Звернення» і жест візиту в Брюссель" лідери УПГКЦ виголосили анафему: Патріарху Філарету (Денисенку), Предстоятелю Української Православної Церкви Київського Патріархату; митрополиту Володимиру (Сабодану), Предстоятелю Української Православної Церкви Московського Патріархату; Верховному архієпископу Святославу (Шевчуку), главі Української Греко-Католицької Церкви; архієпископу

Петру Мальчуку, главі Комісії з питань відносин між державою і церквою Римсько-Католицької Церкви в Україні; Михайлу Паночку, старшому єпископу Церкви християн віри євангельської України; В'ячеславу Нестеруку, голові Всеукраїнського Союзу об'єднання євангельських християн-баптистів; В'ячеславу Горпинчуку, єпископу Української Лютеранської Церкви; Уланду Шпалінгеру, єпископу Німецької євангельсько-лютеранської Церкви України; єпископу Євстратію (Зорі), представнику УПЦ КП; протоієрею Ростиславу Снігирьову, представнику УПЦ МП.

***

В «новій» шкільній історії не буде татаро-монгольського іга. Зате будуть вивчатися «перемоги Путіна».

Концепція єдиного шкільного підручника історії задалегідь попала в руки відділення історико-філологічних наук РАН: це стало першим випадком очного обговорення неоднозначного проекту. Перший же гласний розгляд концепції виявило низку спірних моментів. Наприклад, історики Татарстану добились, щоб із шкільного підручника зникло поняття «татаро-монгольське іго» – під приводом того, що Росія – не «євроцентристська, а євразійська» лержава. В курс все ж таки включено новітній період – 1991-2012 роки, до того ж винятково в «імперській традиції» вивчення історії: через особистості і діяльність політиків. (...) Один із найбільш дискусійних моментів в новій концепції, про який стало відомо – це виключення із шкільної історії поняття «татаро-монгольське іго». Згідно інформації «Коммерсанта», на цьому наполягли татарські історики. Замість «іга» буде вживатися політкоректне поняття «система залежності руських земель від ординських ханів». Але «захоплення Русі Монгольською імперією» проект стандарту передбачає, а також відображає «утворення Золотої Орди», «антиординські» виступи руських князівств, «розгром Золотої Орди Тимуром».

В самому ж Татарстані «Золота Орда вважається імперією, а Чінгісхан не завойовником, а реформатором», – заявив віце-президент республіканської Академії наук Рафаель Хакімов, який очолює республіканський Інститут історії. Вилучення терміну «татаро-монгольське іго» татарський історик мотивує тим, що Росії «слід відмовитися від євроцентристського підходу», оскільки вона є «євразійською державою».

Не менша боротьба йде і щодо терміну «колонізація». Директор Інституту російської історії РАН Юрій Петров відзначив, що концепція утримує поняття «розширення території російської держави і приєднання інших народів». На його думку «розширення» не можна вважати «колонізацією», хоч би тому, що в Росії за приєднанням народів обично

наступало злиття еліт, яке не є властивим для класичних колоніальних режимів.

Татарські історики добились також, щоб із концепції зник пасаж, що «історія релігії, насамперед православ'я, має пронизувати весь зміст підручника». Толерантні правки зачепили і термін «язичництво». Замість нього використано словопоєднання «традиційні вірування».

Мусульмани добились особливої згадки про свою роль в «розвитку російської державності». «Буде позначено в концепції і багатопартійність другої імператорської Думи, в якій була надто впливова мусульманська фракція. Раніше такого в стандарті не було повністю», – розповів президент АН Татарстану Рафаель Хакімов.

На прохання татар із проекту усунули згадку про «ліквідацію п'ятої колони в роки сталінських репресій 1936 року». На їх же прохання в список найбільш важливих персоналій, пов'язаних з тим чи іншим періодом історії, включені письменник Чінгіз Айтматов і поет Муса Джаліль.

Це казанським історикам і політикам здалося мало і тепер вони наполягають на перегляді витлумачень ролі Куликовської битви. «Не розкрито в концепції значення Куликовської битви. Нині ж це витлумачується як перемога Москви над Золотою Ордою, в той час як там була внутріполітична боротьба за московський ринок між московитами, татарами і литовцями», – наголосив Р. Хакімов.

***

Екс-радник Путіна пояснив, звідки у російській істерики щодо асоціації України ноги ростуть.

У президента РФ Володимира Путіна є політична мрія і "надзадача" широкого об'єднання "історичних земель" навколо Москви, відтворення Імперії, СРСР з якимось новим обличчям. Про це в ефірі телеканала "Інтер" заявив російський політтехнолог, екс-радник президента Путіна Гліб Павловський.

Так, відповідаючи на питання ведучого, чи є конфлікти та суперечки між Москвою та Києвом щодо вибору – ЄС чи Митний союз – результатом того, що Путін став замислюватися, як і ким він увійде в історію, і що об'єднання з Україною - його "надзавдання", Павловський зауважив: "Скоріше, це його політична мрія". "Для Путіна, та й для Єльцина останніх років (пішов з посади президента РФ у 1999 році), існувала мрія широкого возз'єднання, створення Радянського союзу без Радянського союзу - тобто без ідеології і тоталітарних надмірностей", - пояснив експерт. "Але Росія пропонує мало конкретних програм об'єднання, і сила ЄС у тому, що члени Євросоюзу пропонують більше опрацьованих варіантів, програм, сценаріїв. Хоча я не впевнений, що раптове об'єднання України і Євразії

може бути настільки ж успішним, як раптове зближення України з Європою через асоціацію, яка однак для України досить двозначна", - зазначив Павловський. "Ми не виділяємо і не створюємо зон особливої уваги - інвестиційної, політичної, тому що існує проблема делімітації, яка має дипломатичний бік - не проведені розмежування по території води, землі. Але при цьому немає й культурної, психологічної делімітації - ми як і раніше, особливо в Росії, не відчуваємо кордону. Не тільки міжнародного, а й культурного", - додав Павловський. Коментуючи питання, скільки часу може зайняти процес усвідомлення, що Україна і Росія - вже не єдине ціле, він зазначив: "Має пройти не просто час, а змінитися одне-два політичних поколінь, щоб ми змогли спокійно, тверезо і раціонально обговорювати, що ми хочемо робити разом, а чого - не хочемо" (*Українська правда*).

***

Церква лежачого метеоритного осколка.

В Челябінську з'явився культ чебаркульського боліда - уламок челябінського метеорита. 16 вересня уральські ЗМІ повідомили про появу на території Челябінська нової релігійної групи (правда, вона покищо не має офіційного статусу) — прихильників культу чебаркульського метеорита. Її засновник – людина з ім'ям Андрій Брейвичко, впевнений, що вже в ближні роки до нього приєднаються тисячі послідовників. Тоді настане нарешті ера Водолія.

Ми ж всі так давно цього очікували. Багато є таких, які вірять, що в грудні 2012 року, згідно пророцтв індієців майя, на Землі наступив новий історичний етап. Ті, хто дотримується цієї точки зору, вважають, що ознакою переходу людства на наступний рівень розвитку може стати небачене досі духовне зростання. Зокрема із-за того, що сучасним людям стає мало існуючих духовних знань і практик вони всі неодмінно почнуть шукати джерела для внутрішнього розвитку в найбільш неочікуваних місцях. Про нову духовність нині (і це правда) говорять часто. Взяти хоч би церкву Літаючого макаронного монстра. На думку її російських парафіян (релігійна група зареєструвалась в Росії влітку 2013 року), сучасні люди відкриті до нового, вони не хочуть пізнавати істину за догматами, які зродили оскомину, і замість традиційних релігій готові звертатися до неформальних, часом навіть абсурдних знань. Певне вловивши цей тренд в сфері нової духовності, в Челябінську виникла нова релігійна течія — так звана Церква Чебаркульського метеорита. Того самого, який в лютому 2013-го року зірвався в небі над містом, а потім впав в озеро.

Очолив релігійну організацію, яка, на відміну від популярного вже у всьому світі культу Літаючого макаронного монстра, поки що не встигла офіційно зареєструватися в Росії, якийсь Андрій Брейвичко, любитель

німецької класичної музики, фантастичних фільмів, лінгвістики і астрології, який називає себе активістом і правозахисником. В Мережі він відомий, зокрема, як прихильник «уральського Рембо» і противник участі й перемоги в конкурсі «Міс Росія» представниці Междуреченська Ельміри Абдразакової. Коротше, предстоятелем церкви стала людина з активною життєвою позицією. 16 вересня у СМІ стали з'являтися перші інтерв'ю з главою метеоритної церкви. В них він говорив, що падіння небесного тіла було передбачено, що він бачив пророче видіння і сни про це, а місці і час вибуху метеориту над Челябінською областю обрпби жерці. За словами Брейвичко, з моменту падіння метеориту в озеро Чебаркуль мешканці регіону значно порозумнішали. А відбулося це тому, що на метеориті, або, як його тепер називають в його новій церкві, скрижалях, записана важлива інформація про будову Всесвіту і подальший духовний розвиток людей. Цю інформацію челябінець у всіх своїх інтерв'ю називає «інформаційним пакетом». Брейвичко розповів, що частково цей пакет уже розшифрований мудрецями-екстрасенсами. Проте для того, щоб зчитати решту інформації, жерцям треба взяти його в руки. Пока ж це не є можливим: куски метеориту розміром приблизно 50 на 90 сантиметрів лежать в озері, а операція з їх виловлення ще не почалася.

Більше того, влада Челябінської області ще навіть не дала свою згоду на те, щоб передати послідовникам культу метеорита віднайдені осколки. Але однодумці Брейвичко все ж сподіваються, що і учасники операції із виловлення кусків небесного тіла із дна озера, і представники муніципальних органів зрештою підуть їм назустріч заради власного ж блага, адже болід — це нові скрижалі, які подібні тим, що колись одержав від Бога старозавітній Мойсей.

Нині послідовники культу метеорита, яких десь біля 50 осіб, регулярно чергують біля озера. Вони вважають, що без їхньої участі підняття космічного об'єкту неможливе. «При піднятті метеориту, при контакті із сторонніми людьми, що відносяться до нього як до космічного сміття, інформація наявна на ньому може бути зіпсована!» — переживає Брейвичко. Послідовники культу під керівництвом свого пророка провели спеціальний ритуал, покликаний зберегти небесне тіло. Що церква челябінського метеориту буде робити далі після того, як їх скрижалі зрештою виловлять із Чебаркуля, про це вона не говорить. Як заявив її глава, він і його товариші мають намір звернутися до чиновників із закликом передати метеорит їм. Для його збереження парафіяни церкви мають намір спорудити цілий храм в Челябінську. План його будівництва вже наявний, правда, покищо не схвалений. Але, як вважає Брейвичко, він обов'язково буде: «Гадаю, що Челябінську зовсім не завадить стати воістину святим містом і мати на своїй території великий храм, який стане об'єктом паломництва мільйонів людей зі всього світу». Світська влада покищо ніяк не відреагувала на заяви і пропозиції метеоритної церкви. Її

появу протє прокоментував митрополит Челябінський і Златоустовський Феофан. Коли його запитали, як він ставиться до церкви Макаронного монстру і новоз'явленого культу метеорита, митрополит відповів: «Дурь несусветная!».

***

Леонід Кучма заявив, що не знає жодної православної країни, яка процвітає.

На святкуванні 95-річчя Дніпропетровського національного університету очільник Дніпропетровської єпархії УПЦ (МП) Іриней розповідав про православ'я і православні цінності. Виступаючи після нього, екс-президент Леонід Кучма наголосив: «Наскільки я зрозумів владику Іринєя, нам треба лише працювати, терпіти і вчитися. Сьогодні найбагатші країни в Європі – це протестантські країни, тому що там глибше оволодівають знаннями, в той же час, я не знаю жодної православної країни, яка процвітає. Це говорить про те, що влада сьогодні повинна приділяти увагу таким університетам як ДНУ», – сказав Кучма.

***

Леонід Кравчук вказав на зловживання священнослужителями матеріальними благами.

Про це він сказав на одній із своїх прес-конференцій. "Деякі наші священники, деякі високі церковні посадові особи закликають до життя за Христовими засадами, а самі живуть по-іншому", – сказав екс-президент. З його слів, таке поведження священнослужителів дуже негативно впливає на моральну ситуацію в країні, особливо серед молоді. "У мене часто запитують, чому Церква так опустилася, чому деякі церковники так опустилися, що хочуть жити як олігархи, але закликають інших жити за нормами Христа. Без особистого прикладу тут тяжко буде діяти", – додав колишній Президент. Він констатував, що про зловживання священників багато говорять у суспільстві, але ж такі ситуації не повинні бути. При цьому політик нагадав, що цього року Україна святкувала 1025-річчя Київської Русі й завдяки послідовній позиції Українських православних Церков Київського й Московського Патріархатів та Української Греко-Католицької Церкви вдалося гідно провести цей захід на солідному міжнародному рівні.

***

Митрополит Павло про випробування багатством.

Гроші приносять вічну радість або ж вічні страждання. У нас в країні люблять розмірковувати про те, звідки з'явилися крупні бізнесмени. Хтось вважає, що вони присвоїли чуже, хтось, що все не так жахливе. Дійсно, праведною працею складно заробити мільйони. Але мені здається, що в розмовах про походження статків мільйонерів більше заздрості, ніж здорового глузду. Є така національна тварина як жава. І вона всіх давить: «Як це так: у одного мільйони, а у мене нічого?!» Ми, християне, віримо, що нічого в житті не відбувається випадково. Якщо Господь керує всім, то й заможні люди стають такими за його промислом. Господь дозволяє людям заробляти, щоб випробувати їх. Він нібито дає у борги й чекає, а що людина буде робити з цими грішми?

Гроші можуть принести спасіння, вічну радість, а можуть і страждання. Все залежить від того, як їх використать. Інколи підприємці питають: «У мене бізнес, грошей достатньо, може все кинути?» Я відповідаю: «А чому кидати? Трудись. Але пам'ятай, що є люди, яким ти можеш допомогти». Якщо ти послужив ближньому, то послужив Самому Христу. Щедрій і відзивчивій людині багатство не заважає ввійти в Царство небесне.

Якщо людина хоче досягти успіху в бізнесі, то це аж ніяк не є гріховне бажання. З однією обмовкою: в чому мета його діяльності? Стати кращим інших, багатшим за всіх? А чи ж мати засоби для того, щоб допомогати людям? Зрозуміло, дуже багато чого залежить від того, якою ціною досягається цей успіх. Якщо не життям чи здоров'ям інших людей, а власним розумом і власною працею, то це можна тільки вітати. Нам, священикам, дорікають: ви, дивіться, відпускаєте гріхи багатіям. Але, поперше, за гроші ніхто гріхів не вибачає. Хай грішник навіть вагон грошей привезе. По-друге, влада прощення гріхів є у кожного священика. І вибачаються вони тільки тоді, коли на сповіді людина щиро кається і бажає їх виправити. Мені приходилося приймати сповіді у тих, хто вважався кримінальним авторитетом. Я задавав їм навідні питання. І про багатьох можу сказати, щось вони насправді здійснили вони, а щось їм приписали.

Як нагрішив той чи інший злочинець, знають – або думають, що знають – всі. Але тільки Бог відає, як він каявся. Осуд – майже завжди є наслідком власної розпущеності.

Не люблю розмов про «соціальні проекти». Мені більше подобається слово «служіння». В чому виражається служіння багатих людей? Чи допомогли вони ближньому, чи підтримали сироту, чи нагодували голодного? В Україні є декілька прикладів служіння заможних людей. Єпископ Лонгін (в мирі Михайло Жар) побудував у Чернівецькій області приют, де сотні залишених і хворих дітей знаходять підтримку, турботливий догляд і хороші побутові умови. У всьому цьому єпископу

допомагали багаті люди, які навіть не вважають за потрібне афишувати свою участь. При монастирях або парафіях УПЦ є будинки пристарілих, їх спонсори також не шукають слави.

В історії церкви багато випадків, коли надто забезпечені люди, мільйонери чи мільярдери, як назвали б їх нині, жертвували серйозні суми или, а то навіть й постригались в монахи. А все своє майно витрачали на будівництво храмів і допомогу обездоленим. Один із найбільш яскравих прикладів – візантійський святий, який ввійшов у святці під ім'ям Філарета Милостивого.

Тих, хто пройшов випробування на щедрість, очікує новий екзамен – на скромність чи честолюбство. Надто тяжко пожертвувати великі гроші і не піддатися самовдоволенню. Іноді людина виділяє на будівництво або ремонт храмів якусь там суму, а потім у цій церкві чи монастирі вважає себе ледь не господарем. Істинні благодійники розмірковують в такий спосіб: «Я роблю лише те, що маю робити, і дякую Богу за даровану мені можливість це коїти».

Мені приходилось зустрічати й інших людей. Коли вони розповідали про те, чому підтримують соціальне служіння або будують храми, моє серце раділо. В їх мотивах не було бажання одержати похвалу чи нагороду. Вони хотіли створити щось таке, що нагадувало б людям про Боже милосердя і Божу любов до всього людства.

***

Українці – на 13 місці у світі за рівнем їх зіпсутості.

Відповідний рейтинг країн опублікував Bloomberg на основі даних Всесвітньої організації охорони здоров'я, "Тобассо Atlas", Управління ООН з наркотиків і злочинності, дослідницької компанії "Global Betting and Gaming Consultants". Країни в рейтингу розташовані за їх схильністю до таких пороків як алкоголь, сигарети, наркотики і азартні ігри. На першому місці опинилася Чехія, на другому - Словенія, на третьому - Австралія, на четвертому - Вірменія, на п'ятому - Болгарія. Росія посіла восьме місце, Білорусь - дев'яте. Останнє, 57-е місце, дісталось Замбії.

У рейтингу враховувалися чотири показники: кількість споживання алкоголю на душу дорослого населення, кількість споживання сигарет, річний показник вживання наркотиків, а також загальні втрати від азартних ігор у відсотках від ВВП. Згідно з даними, зібраними Bloomberg, кожен дорослий українець випиває в середньому майже 17,5 літрів алкоголю на рік, в той час як дорослий росіянин - понад 18 літрів, а білорус - майже 19 літрів.

У середньому українці випалюють на рік 2401 сигарету, росіяни - 2786, білоруси - 2266. Збитки в Україні від азартних ігор щорічно складають 0,05% від ВВП, у Росії – 0,03, в Білорусії - 0,25%. Річний

показник вживання наркотиків в Україні, Росії і Білорусії однаковий – 0,40%.

***

Протоієрей Всеволод Чаплін: «Богохульство більше небезпечне, ніж побутове насилля».

Глава Відділу зовнішньо-церковних зв'язків Московського патріархату протоієрей Всеволод Чаплін прокоментував вступаючий в силу з 1 липня 2013 року закон РФ «Про захист почуттів віруючих», зокрема його положення про збільшення рівня покарання за образу почуттів. Він вважає, що 3 роки ув'язнення (максимальне покарання за "богохульство") надто "м'яка міра". Всеволод Чаплін вважає, що більш жорстка відповідальність за образу почуттів необхідна, оскільки такі дії можуть привести до міжрелігійних конфліктів. Він також зауважив, що "богохульство" більше небезпечне, ніж побутове насилля і потенційно веде до "більшої крові". Глава ВЗЦЗ також підкреслив, що прийняття закону відповідає "волі більшості нашого народу".

***

Для росіян в будь-якій релігії головне – ритуали.

Проглошена Конституцією РФ свобода совісті дає людині право сповідувати будь-яку релігію або ж не сповідувати ніякої. Недавно прийнятий Державною думою закон про захист почуттів віруючих прагне до Конституції дещо додати і розвинути її, відгородивши прихильників різних конфесій від недоречних жартів або різного роду святотатств.

Закон одержав схвалення як громадян РФ, так і парламентарів. Проте соціологи Фонду "Общественное мнение" (ФОМ) вирішили перевірити, а що і кого ж, власне, захищає новий документ, якою глибокою є наша віра (якщо вона є), наскільки широкими є пізнання росіян в теології чи знання про ритуали тієї або іншої релігії, загалом – чи знайдеться в Росії те, що можна ображати, якщо, не дай бог, хтось забagne це скоїти.

Священнослужителів Росії результати опитування навряд чи задовільнять. Назвати громадян глибоко і щиро віруючими все-таки неможна. Ми діти радянського суспільства, де церква була відокремлена від держави, а школа від церкви. В питаннях віри ми більше виконуємо ритуали, ніж осягаємо духовну сутність релігії. І хоч висока мораль в нашому суспільстві, як не крути, має в своїй основі саме релігійні постулати, частіше християнські ("не вкради", "не вбий", "не сотвори собі кумира" та ін.), в питаннях віри ми є люди скоріше темні, ніж продвинуті. Хоч і достатньо щирі і не схильні до лицемірства, особливо в бесідах із соціологами.

Згідно даних опитування, 64% громадян РФ називають себе православними, 6% - мусульманами, по 1% - відносяться до інших християнських конфесій (католики, баптисти, уніати тощо) й інших релігій. 25% росіян в Бога взагалі не вірять. На питання про те, чи завжди їх нинішні релігійні переконання були саме такими чи ці погляди змінювалися з роками, четвертина росіян чесно визнали: змінювались. У 70% при цьому переоцінки релігійних цінностей в житті не відбувались.

Проте назвати Росію "глибоко православою" вчені не спішать. Групу тих, хто відносить себе до цієї конфесії, вони опитали за спеціальною методикою і розділили на дрібніші підгрупи згідно "глибини" віри і за тим, наскільки речно ці люди виконують релігійні обряди. Підгруп вийшло п'ять: воцерковлені, напіввоцерковлені, дещо воцерковлені, слабо воцерковлені і надто слабо воцерковлені. Хто до них входить? Соціологи ФОМ прагнули в цьому розібратися. Градація вийшла наступною.

Воцерковлені (12% від всіх православних. Представники цієї групи відвідують храм раз на місяць і частіше, постійно причащаються, моляться церковними молитвами, виконуючи ранкове і вечірне правило. Правда, слід зауважити, що четвертина з них ніколи не відкривали Євангеліє та інші священні тексти, призначення для читання. І тільки 14% респондентів, які належать до цієї групи, читають ці тексти регулярно. За своєю соціальною структурою ядро воцерковлених православних громадян в Росії становлять непрацюючі пенсіонери, а ще точніше - пенсіонерки. До речі, в цій категорії надто популярний нинішній президент - вони частіше інших росіян дають йому позитивну оцінку.

Напіввоцерковлені (33% від всіх православних): Відвідують храм декілька разів на рік, але рідше одного разу на місяць, знають церковні молитви, причащаються не частіше, ніж раз на декілька місяців, практично не дотримуються постів, біля половини ніколи не читали Євангеліє. Що стосується соціальної структури, то тут вище, ніж серед населення загалом, доля технічної інтелігенції, службовців. В цій групі також домінують жінки.

Дещо воцерковлені (31% від всіх православних. Ці люди відвідують храм 1-2 рази протягом року, рідко причащаються (більше половини - 64% практично ніколи це нероблять), інколи моляться церковними молитвами, не дотримуються постів. Згідно соціально-демографічних характеристик представники цієї групи практично не відрізняються від всього населення.

Слабо воцерковлені (16% від всіх православних) і надто слабо воцерковлені (8% від всіх православних). Вони надто рідко відвідують храм, не дотримуються постів, переважна більшість з ніколи не відкривали Євангеліє, якщо моляться, то своїми, а не церковними молитвами. В цих групах далеко більше чоловіків, ніж в решті груп православних. Серед віруючих цього типу можна частіше зустріти людей з освітою нижче середньої, сільських жителів, молодь, робітники.

В порівнянні з 2000-м роком, підкреслюють аналітики ФОМ, кількість воцерковлених не змінилась. Проте виросла кількість напіввоцерковлених (з 27 до 33% від всіх віруючих). А ось кількість слабо воцерковлених скоротилась. Таким чином, все більше людей, які відносять себе до православних, звертаються до канонів релігії й строгіше дотримуються приписів. Відтак в Росії відбувається зростання кількості воцерковлених.

Дещо складнішим виявилось питання про те, як віруючі розуміють поняття "особиста релігія". Соціологи ФОМ адаптували для російських реалій дослідження, проведене в США в 2005 році, і порівняли результати. Так, в Америці людей, як не вірять в Бога, значно менше, ніж в Росії: всього 6%. Переважна ж більшість (68%) - протестанти, приблизно п'ята частина (22% на момент опитування) - католики.

Перше питання звучало так: "Як ви думаєте, що є найважливішою метою молитви?" В нашій країні люди частіше всього вбачають в молитві спосіб попросити допомогу собі, а вже потім - спосіб подякувати Бога, одержати настанову на шлях істинний. В американському опитуванні відповідь "попросити допомогу для себе" займає останнє місце. Виходить, що мета молитви для росіян - насамперед прагматично-егоїстична. На питання, "коли ви особливо сильно відчуваєте зв'язок з Богом?" як американці, так і росіяни частіше всього відповідають: "Коли молюся один". На другому ж місці при опитуванні жителів США виявилася позиція "на природі". Що стосується наших співгромадян, то лише 4% вибрали цю відповідь (серед москвичів - 10%). А ось мусульмани частіше, ніж решта віруючих, відчувають зв'язок з Богом під час колективної молитви. Це пов'язано з тим, що іслам в принципі в далеко більшій мірі, ніж християнство, релігія "колективістська". Взагалі не відчуває свій зв'язок з Богом практично п'ята частина православних (17%).

Проте головне питання, в якому явно відзначилась відмінність між нашими і американськими віруючими, стосувався надто особистих аспектів релігійних переживань ("Скажіть, будь ласка, що вам насамперед дає ваша віра?"). З'ясувалось, що для росіян частіше саме релігія надає життю сенс і мету (21%). При цьому далеко більшою мірою це стосується воцерковлених. Для американців же віра насамперед допомагає налагодити особисті відносини з Богом (39%). В Росії лише 6% респондентів обрали цю позицію. Різниця – більше, ніж істотна, навіть із врахуванням того, що опитування проводились в різний час і за різною методикою.

На думку аналітика ФОМ Катерини Кожевіної, для американців (зокрема, для протестантів) віра допомагає налагодити з Богом "особисті відносини" і взаємна відповідальність, яка з цього випливає.. Бога вони бачуть не абстрактним, а таким, що має яркі персональні риси. У нас же модель скоріше патерналістська: я прошу у Бога допомоги, але він для мене недосяжний, я не претендую на особистісні відносини, на взаємну

відповідальність, мені досить того, що він є. Відтак, робить висновок аналітик ФОМ, така комунікація потребує посередника, в ролі якого може виступити лише церква.

Опитування засвідчило, що для православних віруючих в релігії найважливішим є обряди. А ось священні тексти більше половини (52%) православних навіть ніколи і не відкривали. Хоч саме вони становлять основу будь-якої релігії. Інколи відкривають Євангелію чи інші релігійні тексти 15% православних, постійно - лише троє-п'ятеро із сотні віруючих.

83% всіх православних і 58% воцерковлених практично не дотримуються постів. Дотримуються їх 9 із ста воцерковлених і непомітно незначна кількість напіввоцерковлених росіян (про решту груп навіть не йде мова).

Цікаво, що серед православних тільки 57% вірять в те, що Вссвіт був створений Богом, а 43% - що душа після смерті попадає в рай або пекло. Чверть православних не чужаються індуїзму і вірять в "переселення душ" - реінкарнацію. Як не дивно, але саме люди воцерковлені частіше, ніж атеїсти, вірять в те, що на Землю прилітали інопланетяни і вступали з її мешканцями в контакт.

***

Конфесія одного вірянина.

В Україні у 2005 році з'явилася конфесія, яка має одного свого члена. Хранителем Віри Української Душевної Спільноти постав Юрій Шеляженко. Ця релігія не має усталених догматів чи канонів. Головним догматом в неї є віра в душу, головне – у Вселенську Душу. Хранитель цієї віри народився в 1981 році у Києві, закінчив фізико-математичний факультет Київського університету ім. Т.Г.Шевченка, навчається на юридичному факультеті Університету економіки і права. З 2008 року видає газету «Правдошукач», а також бюлетень «Ідеаліст». Наголошує, що ще в дитинстві мав спілкування з Богом. У віровченні традиційних релігій Ю.Шеляженко не знайшов пояснення феномену безпосереднього двобічного зв'язку своєї душі з Богом та чіткої декларації очевидного шляху творення добра – утвердження найвищої цінності людини, суверенітету особистості, одушевлення всієї повноти часу та простору, віри в себе, вірності собі, володіння собою в згоді із всім людством, всесвітом та вічністю. Сповідуючи віру в найвищу цінність людини, вірячи, що кожна людина може безпосередньо спілкуватися з Богом як уособленням найвищої цінності людини, Шеляженко поширює істини витвореного ним Священного писання релігійної віри в найвищу цінність людини у спілкуванні з кожною людиною, здійснює публічне богослужіння в усьому багатоманітті його священних форм, в тому числі у віртуальному храмі Божого Откровення, а також допомагає всім

бажаючим в організації власних душевних спільнот та здійсненні необхідних обрядів релігійної віри в найвищу цінність людини, щоб кожна душа рухалася до єдної істини душевності якнайдосконалішим шляхом. На питання: Душевна Спільнота є релігією, філософією чи релігійним світоглядом, хранитель віри відповів: «Не те і не інше. УДС є «церквою» нашої релігії, але я свідомо беру тут слово «церква» в лапки, оскільки поняття душевної спільноти у релігійній вірі в найвищу цінність людини та поняття церкви у християнстві є різними. Душевна спільнота – більш широке поняття, ніж церква. Тобто, ми вважаємо християнські церкви душевними спільнотами, але не всяка душевна спільнота за своїм устроєм подібна на християнську церкву. Єдиним спільним моментом тут є те, що у християн Церква вважається тілом Христовим, і ми так само вважаємо кожную душевну спільноту однією душею, однією людиною». Шеляженко вважає, що світогляд віруючих у найвищу цінність людини формується у безпосередньому двобічному спілкуванні з Богом кожного віруючого, зокрема подумки, через вчинки, наслідки та творення чудес, через молитву та одкровення, а також через читання та творче осмислення і переосмислення священного писання». Свою філософію Шеляженко називає креативним ідеалізмом: «Креативний ідеалізм базується на усвідомленні двох фундаментальних принципів буття – принципу єдності, рівноцінності ідеального та матеріального і принципу розвитку через творчість, або, так би мовити, фантазування та здійснення фантазії. Такий креативний ідеалізм є вченням про три закони розвитку - закон ідеалізації дійсного, закон здійснення ідеального і закон ідеалізації ідеального». Про Бога ідеолог конфесії пише так: «Бог є душа, як і людина. Душа – досконалий початок, не обмежений нічим. Душа не має імені, душа не чоловік і не жінка, душа не в однині і не в множині, душа безмежна у просторі і часі... Бог є уособленням найвищої цінності людини, зразком досконалої людини, тому що він всеохопний» (*Ідеаліст.* – 2013.- №19 (33)).

Підготували П.Павленко і А.Колодний